

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. Quid importet Promissio, & Donatio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

pter negotium Caji, & itidem a Cajo aliud simile pretium exigere; quia valor profectus non minuitur per hoc, quod pluribus sit proficiuus: Sic qui profecturus Romam indiget equo, si inueniat equum reductivum, potest pro illo reducendo pretium exigere, ut omnes etiam Doctores docent; ergo etiam in casu nostro locans operam suam pluribus in solidum singulis aequae utilem, ac si pro illo solo locaretur, potest a singulis integrum stipendium accipere.

Notandum tamen cum Hurtad. diff. 9., hoc non militare, quando ad vindicandam iniustitiam locatoris taxatum sit stipendium operae locatae; tunc enim illi stipendio rationabiliter taxato standum est, siue opera sit proficiua uni, siue pluribus.

XI. Utrum autem Sacerdoti, qui tenetur dicere Missam pro sola praesentia, ut ajunt, liceat unum stipendium accipere pro praesentia, & alterum pro applicatione Missae? Negant Gavant., & Barbof. apud Tambur. de Sacrif. Missae lib. 3. cap. 1. §. 3. num. 14., tum quia Sacra Congregatio sub obtestatione Divini Iudicii praecipit, ut pro singulis Missis singula stipendia accipiantur; tum etiam quia, ut no-

tat Dian. part. 5. tract. 14. resol. 35. ex Rodriq. in tali casu stipendium, quod acciperetur pro applicanda Missa, videretur accipi pro re spirituali; atque adeo simoniace. Sed, ut notavimus in Trutina Theologica exponendo thesim octavam ab Alex. VII. proscriptam, probabile est id licere (ut docent Suar. disp. 86. sect. 5., Vafq., & Lug. disp. 21. de Euchar. num. 21., qui scripsit post laudatum decretum,) dummodo constet, quod offerens stipendium pro officatura solum exigit praesentiam, siue ob concursum populi, siue ut speciali honore talis locus afficiatur. In hoc enim casu unum stipendium accipitur pro labore extrinseco Missae, ut scilicet Missa in tali loco, & tempore celebretur, alterum pro Missae applicatione, quando liberum est Sacerdoti Missam, cui maluerit, applicare. In dubio tamen an offerens stipendium velit utrumque, videlicet & praesentiam, & applicationem, nequit duplex stipendium accipi, ut docent communius contra Marchin. apud eundem Tambur. num. 19. Nec accipitur simoniace stipendium pro Missae applicatione, quia accipitur ob sacrificantis sustentationem, ut explicavimus loco laudato.

Q U A E S T I O VIII.

De Promissione, & Donatione.

Quaerendum primo, Quid ferant isti Contractus? Secundo, Quando obligent, & quomodo? Tertio, Quinam, & quantum donare possint? Quarto, Quandonam possit revocari Donatio?

A R T I C. I.

Quid importet Promissio, & Donatio?

I. Promissio est spontanea, vera, ac deliberata fidei obligatio de re bona,

& possibili.

II. Promissio prodiga etiam jurata non obligat, si ejus executio sit illicita; Quod si executio sit licita, probabiliter obligat solum ad quantitatem, in qua nulla est prodigalitas.

III.

III. Donatio est datio liberalis, sive fiat ex liberalitate, sive ex gratitudine, quin res donata ex iustitia debeatur. Jure positivo non transfertur dominium per donationem ante traditionem rei donatae.

IV. Inter promissionem, & donationem verbalem fere nullum est discrimen.

V. Differunt tamen a Pollicitatione, quippe qua stat sine acceptatione; Necnon a Pacto, quod fert utriusque contrahentis obligationem; Et a Stipulatione, qua importat formulam quandam contrahendi.

I. **Q**Uæritur primo: Quid sit Promissio?

Respondeo cum Less., Promissionem esse Spontaneam, veram, & deliberatam fidei obligationem factam alicui de re bona, & possibili; Dicitur Spontanea, nam vi, & metu extorta non obligat. Utrum autem promissio metu levi extorta sit valida jure naturæ? Dissidium est apud Doctores; Afirmant enim Sanch. lib. 4. disp. 14. cum Less. cap. 17. Negant Azor., Molin., Vasq., ut diximus in Opusculo de Principiis Moralitatis quæst. 4. art. 1.; videtur quippe tam promissio, quam donatio natura sua postulare, ut liberaliter fiant: Dicitur Vera, nam promissio ficta non obligat, nisi aliquod inde damnum sequatur, ut dicemus fuse cum de Sponsalibus: Dicitur Deliberata, quia sine plena deliberatione, quæ requiritur ad peccandum mortaliter, ne sub veniali quidem obligat: Dicitur Fidei Obligatio, nam propositum purum aliquid faciendi non obligat, nisi fides detur, & obligetur, seu nisi promittens velit se obligare ex virtute fidei, seu fidelitatis: Dicitur De re bona, & possibili; nam de re mala non obligat; Unde qui promisit ob pecuniam acceptam occidere inimicum, tenetur solum pecuniam restituere, antequam inimicum occidat; Nec obligat si sit de re im-

Pars IV.

possibili, siquidem ad impossibile nemo tenetur.

II. Præterea promissio prodiga, quando ejus executio est illicita, non obligat, etiamsi juramento firmata sit; At si executio, & impletio promissionis prodigæ non sit illicita, obligat, quamvis facta fuerit cum peccato saltem veniali: Sicut in communiori sententia qui promisit dare Cajo centum propter homicidium, quamvis peccet promittendo, tenetur tamen posito homicidio implere promissum. Quare in casu nostro, si puella nobilis verbi gratia prodige promisit matrimonium pauperi, & ignobili contra voluntatem parentum, quamvis peccarit promittendo prodige, tenetur tamen juxta sententiam Less., Sanch. lib. 3. disp. 9., & Molin. disp. 271. stare promissioni factæ, posito quod sine peccato illam implere possit; quia quamvis ante obligationem talis promissionis velle hujusmodi matrimonium contrahere sit peccatum saltem veniale prodigalitatis; at posita obligatione promissionis est solutio debiti, & actus fidelitatis, vel justitiæ; Sicut enim prodiga donatio incipiens a reali traditione (hoc est quando res ipsa simul traditur) vere transfert jus in rem, ita prodiga promissio transfert jus ad rem, quo jure posito teneris implere promissum.

Multi tamen cum Ledesm., Salon. apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 27. docent oppositum; quod scilicet promissio prodiga, etiam juramento firmata, non obliget, nisi solum ad quantitatem, in qua nulla est prodigalitas, non vero ad incrementum; quia cum largitio prodiga sit saltem peccatum veniale, promissio licet jurata de tali traditione est nulla, eo quod sit de re mala; Unde qui promisit prodige centum meretrici, tenetur solum illi dare, quod alii ejusdem conditionis eidem dare consueverunt.

Q

III.

III. Quæritur secundo: Quid sit Donatio?

Respondeo esse Dationem liberalem, seu quæ fit ex liberalitate, vel gratitudine, itaut nullatenus ex iustitia res donata debeatur: Duplex autem datur donatio: Una, quæ conjungitur cum reali traditione rei, quæ donatur, & hæc transfert dominium rei in donatarium: Altera vero, quæ non conjungitur cum reali traditione rei, sed solum cum traditione verbali, seu cum promissione traditionis; & hæc quamvis natura sua sufficiens esset ad dominium transferendum, jure tamen positivo non transfert, nisi sequatur traditio. Quare si res donata prius Cajo deinde donetur, & tradatur, seu vendatur Titio, hic acquirit illius dominium, & Cajo habet solum actionem personalem in donantem; nam per solam donationem verbalem acquiritur solum jus ad rem, non in re, ut notat Less. lib. 2. cap. 18. num. 12.

IV. Hinc infertur, Primo, promissionem differre a donatione; quia per promissionem, quæ respicit donationem futuram, non transfertur dominium, per donationem vero etiam si verbalem, natura sua dominium transfertur. Verum quia stante jure positivo per donationem verbalem de facto non transfertur dominium, ideo parum interest, ut notat Less. loc. cit. num. 15., inter donationem verbalem, & promissionem; vel ad summum in hoc differunt, ut notat Vvadingus, quod donatio etiam ante traditionem pariat actionem civilem, secus vero promissio.

V. Infertur secundo, promissionem differre a Pollicitatione; quia pollicitatio est nuda promissio, seu datio fidei, nondum secuta acceptatione, unde omnis pollicitatio est promissio, non econtra.

Tertio infertur, differre a Pacto;

quia hoc fert in utroque pacifcente obligationem; Contra vero promissio in solo promittente. Quarto differre a stipulatione; quia hæc importat formulam quandam contrahendi, quæ fit præcedente interrogatione creditoris, & responsione debitoris.

ARTICULUS II.

Quando obligent Promissio, ac Donatio; Et Quomodo?

- I. Promissio, ac donatio mere interna, si fiant Deo, obligant, non tamen si fiant homini.
- II. Obligat promissio interna de dando aliquid homini; si ea fiat soli Deo per modum voti.
- III. Si promissio interna fiat homini cum juramento, & non per modum voti, non obligat, & ante acceptationem revocari potest.
- IV. Nec datur obligatio patefaciendi promissario internam promissionem; Nec per illam transfertur dominium.
- V. Universim promissio externa, etiam jurata, ante acceptationem non obligat, sed potest revocari, nisi juramentum fiat per modum voti.
- VI. Jure positivo promissio facta Civitati, aut Infanti parit obligationem ante acceptationem; & probabiliter etiam qua fit ad pias causas.
- VII. Promissio facta Civitati jure positivo solum revocari non potest ante acceptationem, nec datur obligatio illam implendi ante petitionem.
- VIII. Pro foro externo, ut promissio sit valida, debet exprimi causa, propter quam fit.
- IX. Promissio, ac donatio, si fiant absenti per Nuntium, aut per literas, quoniam pacto valide accipiuntur? Et quid si ante acceptationem revocentur?
- X. Post mortem donantis valide potest acci-